

תרגילי התקציב: מהסתרת הכספים הקואליציוניים ועד ביטול פיקטיבי של משרדים מיותרים

בניגוד למצג של סמוטריץ', הכספים הקואליציוניים ב-2025 יסתכמו ב-5.4 מיליארד שקל ולא ב-4.1 מיליארד. המשרדים המיותרים לא יבוטלו אלא רק יוטמעו במשרדים קיימים, עם קיצוץ שולי. ודרעי מצליח לסדר כספים לבחוריו

צבי זרחיה 18:18, 02.11.24 **כלכליבט**

רה"מ בנימין נתניהו, שר האוצר בצלאל סמוטריץ' ויו"ר ש"ס אריה דרעי הם המנצחים הגדולים בפרק הראשון ובוודאי לא האחרון באישור תקציב המדינה לשנת 2025 לאחר שהממשלה אישרה שלשום את התקציב וצלחה את המשוכה הראשונה. אלא שבדרך לתוצאה הרצויה נתניהו, סמוטריץ' ודרעי נקטו תרגילים אקרובטיים שהצליחו להסתיר בפרק הראשון את שעשו אבל לא יצליחו להסתירם בהמשך הדרך עד לאישור התקציב בכנסת.

התקציב מנסה לייצר נרטיב שכולם נכנסים מתחת לאלונקה בשל הקושי התקציבי הנובע מהמלחמה. כולם זה אומר גם החלשים, גם החזקים וגם מעמד הביניים, אבל גם הממשלה באמצעות הקטנת הכספים הקואליציוניים וביטולם של משרדי הממשלה המיותרים. בפועל התמונה שונה בתכלית.

תרגיל מספר 1: הכספים הקואליציוניים יקוצצו

[אתר כלכליסט חשף ביום שישי](#) את היקף הכספים הקואליציוניים שבתקציב העומדים על 4.1 מיליארד שקל. הנתון הזה הוא על פי חישוב של לשכת שר האוצר. אלא שבמסמך שנשלח לשרים הסכום עומד כבר על 4.8 מיליארד שקל ועוד היד נטויה. ההפרש בהיקף של 700 מיליון שקל הוא "כספים קואליציוניים" שמיועדים בתקציב לתנועות הנוער ולמכינות הקדם-צבאיות.

סמוטריץ' מסרב להכיר בסכום שהוא פוליטי לכל דבר כ"כסף קואליציוני". אלא שהיועץ המשפטי של האוצר אסי מסינג מתעקש לצבוע את הסכום כ"כספים קואליציוניים".

בדיוק בשביל זה מנסים להעביר במהרה החלטת ממשלה שתביא בתוך חודשיים לפרישת יועמ"שים ותיקים ובראשם מסינג, מה שיאפשר לסמוטריץ' לצבוע את הכספים הבעייתיים בצבעים שמתאימים לנרטיב שהוא מעוניין לייצר.

וזה עוד לא הכל: ברזרבה בתקציב נמצאים 600 מיליון שקל שמוגדרים ככספים קואליציוניים למורות החרדיות. כלומר היקף הכספים הקואליציוניים יגיע ב-2025 ל-5.4 מיליארד שקל לעומת 5.7 מיליארד השנה. בשורה התחתונה, רק הקיצוץ הרוחבי הושת על הכספים הקואליציוניים כמו על יתר משרדי הממשלה מכיוון שאף אחת מהמפלגות לא הסכימה לקיצוץ גבוה יותר. שום דבר מעבר לכך.

תרגיל מספר 2: ביטול משרדי הממשלה המיותרים

בפעם המי יודע כמה אישרה שלשום הממשלה הקמת עוד צוות לבחינת הנושא. הפעם הוטל על מנכ"ל משרד רה"מ יוסי שלי להציג בתוך חודש תוכנית [לסגירת חמישה משרדי](#)

ממשלה (במקום עשרה שהוצעו במקור על ידי הדרג המקצועי באוצר). לפי ההצעה שנדונה בקואליציה, בליכוד יסגרו שני משרדים מיותרים (מבין אלה: עניינים אטסטרטגיים, שוויון חברתי, תפוצות, שיתוף פעולה אזורי) וכל מפלגה תסגור משרד משלה. אלא שלנוכח התנגדות השרים מוצע כעת להטמיע משרדים אחד בתוך השני - מבלי להקטין את מספר השרים והעובדים. למשל, מוצע שמשרדיהם של שרים מהליכוד יוטמעו במשרד רה"מ, ומשרד ההתיישבות יוטמע במשרד האוצר.

שיטת ההטמעה במקום ביטול המשרדים כמעט ולא תקצץ את עלותם ובוודאי שלא תשרת את מטרת הנראות. כיום כל המשרדים המיותרים מסונפים למשרד רה"מ: תקציבם הוא חלק מתקציב משרד רה"מ, והם מקבלים שירותי כוח אדם וייעוץ משפטי ממשרד רה"מ. לפיכך, ההצעה להטמיעם היא רק שינוי קוסמטי ולא יותר, שלא יביא לחיסכון תקציבי או הקטנת עומס בירוקרטי. סוג של ללכת עם ולהרגיש בלי ולצפות שכולם יקנו את זה.

תרגיל מספר 3: דרעי דואג לחלשים

דרעי, שהסתגר בביתו בתקופה האחרונה ככל הנראה בשל כעסו על כך שאינו מצליח להציג הישגים לבוחריו, יכול לחייך כי הוכיח שוב שהוא יכול לספק להם את הסחורה. בלחצו של דרעי החליטו שלשום נתניהו וסמוטריץ' לא להקפיד את **קצבאות ביטוח לאומי**, למעט קצבת הילדים שתוקפא. **אי־הקפאת הקצבאות תסייע אומנם גם לחלשים**, שרובם נמנים עם בוחריו, אבל זהו רק הצעד הראשון שנועד למשוך את עיקר תשומת הלב. במעלה הדרך מסתתרים עוד כמה חוקים שדרעי חפץ ביקרם ואין ביניהם ובין דאגה למגזר החלשים שאינם חרדים שום דבר. היום תאשר ועדת השרים לחקיקה שני חוקים לסבסוד מעונות (שהוגשו בנפרד על ידי ינון אזולאי מש"ס וישראל אייכלר מיהדות התורה). החוק ימשיך את סבסוד המעונות גם למשפחות אברכים שלא משרתים בצבא וזה כידוע משרת רק את החרדים. גם זה לא מספיק לדרעי שיכול לחזור ולדרוש את אישור חוק הרבנים שיוסיף משרות מיותרות של רבנים בשליטת משרד הדתות ויגרור עלות תקציבית נוספת. דרעי, שלחץ להצטרפותו לממשלה של גדעון סער, יכול להעביר את החוק בתמיכתם או בהיעדרותם של 4 ח"כ הימין הממלכתי. במקרה כזה אפילו התנגדות 6 ח"כ עוצמה יהודית לא תמנע את העברת החוק.

תרגיל מספר 4: גפני עדיין לא קיבל כלום

בחלוקת השלל התקציבי לא נפקד מקומו של יו"ר ועדת הכספים ח"כ משה גפני שהביע בשבוע שעבר תרעומת על סמוטריץ'. "אני שומע שמתכוונים להביא תקציב. לא דיברו איתי", קבל בשיבת הוועדה. זה לא קרה מכיוון שהכוח של גפני עוד לא הופעל. נתניהו, סמוטריץ' והתקציב כולו תלויים בו. אם ירצה יעבירו, אם לא ירצה ימסמסו, יתלוש סעיפים ויעיף רפורמות. ברזרבה לתקציב 2025 נכלל סכום של 600 מיליון שקל למורות החרדיות. הכסף מוגדר ככספים קואליציוניים שכעת לא ניתן להעבירם ליעדם. הפעילות להכנסת הסכום הזה לבסיס תקציב המדינה עומדת בראש מעייניו של גפני. אלא שהעברת הכספים מוקפאת בשל התנגדות של יועמ"ש האוצר אסי מסינג ומשרד המשפטים מאחר שהרשתות לא מוכנות לפיקוח על התנהלותן ולכן לא עונות על הקריטריונים לקבלת הכסף.

סביר להניח שגפני יקבל את הסחורה עד לאישור התקציב בוועדת הכספים בסוף ינואר 2025, אחרת ספק אם הוא יגיש את התקציב להצבעה בקריאה שנייה ושלישית.

